СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 152. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 2-го липня 1938. — No. 152. Jersey City, N. J., Saturday, July 2, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОМУНІЗМ ПРОНИКАЄ ВСЕ — КАЖЕ БРАВДЕР

НЮ ЙОРК. — В часі дальшого зізнання перед сенатором МекНейбом секретар американської комуністичної партії, Бравдер, сказав, що комунізм в Америці проникає всі ділянки суспільного життя: школи, цивільну службу, шпиталі, запомогові бюра і т. д. Комуністичні ячейки існують у муніципальнім будинку, в стейтовім будинку, в бюрі підмоги, в Сити каледжу, Тічерс каледжу, Бруклинськім каледжу, Корнельськім університеті, дитячій школі Евандера, в шпиталях Белвю та Морізанія. „Наші ґазети і література проникають у кожний куток Америки", говорив Бравдер.

МекНейбо пригадав Бравдерові, що пару літ тому в часі своєї візити в Москві на засіданні III. Інтернаціоналу Бравдер сказав, що „американська комуністична партія тепер уживає для своїх цілей юній К.П.О. і при помочі них пробиває собі шлях до влади". Бравдер тепер говорив, що інакше дивиться на ті справи. Також він відрікався своїх писань, у яких два роки тому закликав американських комуністів повалити революційним шляхом теперішній устрій і завести комунізм. Бравдер твердив, що тепер він є того переконання, що в Америці до комунізму може прийти „демократичним шляхом", себто, коли значна більшість заявиться за комунізм.

МекНейбо показав йому московсько-большевицьку статистику, яка говорить, що комуністична партія Советів має всього-на-всього один відсоток усього населення. І той один відсоток панує над 99 відсотками. Бравдер відповів, що „на ті фіґури він дивиться інакше".

РУЗВЕЛТ ЗАКЛИКАЄ ДО МИРУ.

НЮ ЙОРК. — На площі Світової Вистави президент Рузвелт виголосив у присутності численних чужинецьких дипльоматів промову, в якій закликав всі держави світу до взаємного миробюбного відношення. Та притім він додав, що миролюбне відношення все вимагає доброї волі з обох сторін. Америка буде старатись далі добре відноситись до своїх сусідів, але коли не одержить взаємности, то змінить відношення. Того самого дня президент виголосив промову також на зїзді виховників.

ЗАКРИТТЯ ЗЇЗДУ АМЕРИКАНСЬКИХ ВИХОВНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — По кількаденних нарадах зїзд американських виховників закрито. Під кінець нарад ухвалено кілька резолюцій, серед яких була й та, щоб далі у виховних справах стояти в тісному звязку з Американським Леґіоном, не звертаючи уваги на це, що дехто закидає йому „фашизм". Д-р Бенджемін Ґрінберґ виголосив під кінець зїзду доклад, у якому сказав, що завданням суспільности є добре дбати про здібних учнів. Бо кожна суспільність має тільки малий відсоток здібніших одиниць, з яких пізніше може бути велика користь для суспільности. З них можуть вирости великі вчені, економісти, політики, духовники, реформатори. Вони творять майно суспільности, якого не можна марнувати.

ЗНАЙШЛИ ДРУГОГО МЕРТВОГО ХЛОПЦЯ.

АЛБОРК (Ню Мексико). — Серед скал знайшли неживе тіло хлопця багатого шікаґовського ґазетяра, Медила МекКормика. Він, разом зо своїм товаришем Ґвитмером, удався в гори для туристики. Та скоро по обох хлопцях слід пропав. Рятункова експедиція незадовго знайшла мертве тіло Ґвитмера, що впав зо скали і вбився, а по кількох днях знайшла також тіло МекКормика.

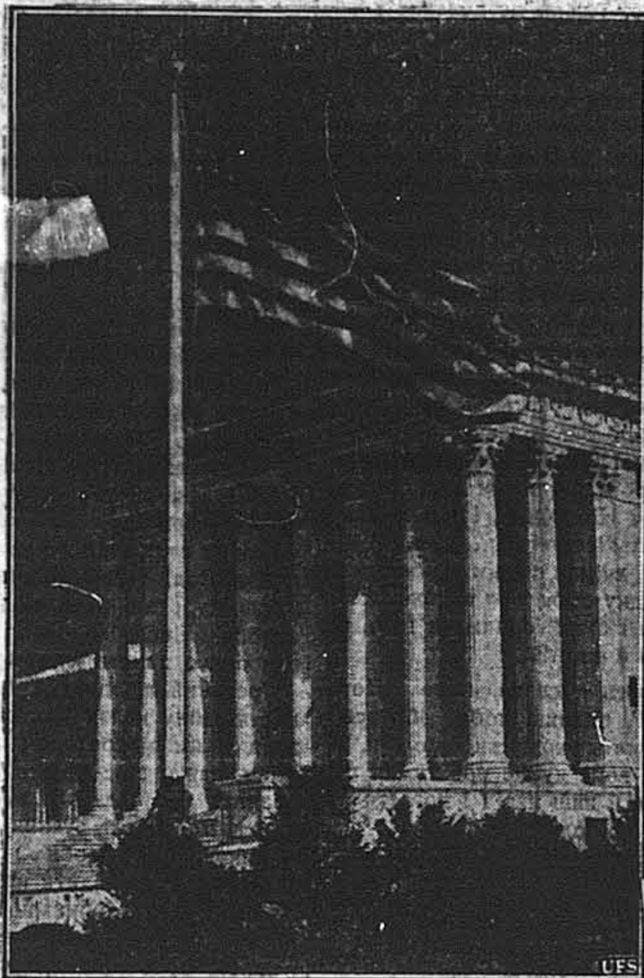
ЦЬОГОРІЧНИЙ НЕДОБІР.

ВАШИНҐТОН. — Урядове статистичне бюро опублікувало з кінцем адміністраційного року, що кінчиться все 30 червня, дані про висоту державного довгу. Цей довг цього року зріс тільки на 1,400 міліонів долярів, себто значно менше, ніж цього всі побоювалися. Всіх урядових видатків цього року було 7,600 міліонів. Усього доходу держава мала 6,200 міліонів. Недобору лишилося 1,400 міліонів.

СУДДЯ РАДИТЬ ЗВЕРНУТИСЬ ДО НАЙВИЩОГО СУДУ.

НЮАРК. — Суддя, що розглядає справу заборони слова представникам К. П. О. в Джерзі Сиі, звернувся до адвокатів К.П.О. і посадника Гейґа з проханням, щоб вони, без огляду на те, котра сторона виграє чи програє, таки звернулися з тою справою далі, до Найвищого Суду, який у тій важній справі дасть авторитетну відповідь. Тим він підкреслив, що це така важна справа, що рішення місцевого суду не вистарчальне.

„СВОБОДА Й СПРАВЕДЛИВІСТЬ"

СИМВОЛОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ СВОБОДИ Є АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР, „СТАРА СЛАВА", ЗО СВОЇМИ 48 БІЛИМИ ЗОРЯМИ НА СИНЬОМУ ПОЛІ: ОДНА ЗОРЯ ДЛЯ КОЖНОГО СТЕЙТУ СОЮЗУ, З ТРИНАЦЯТЬМА ПАСКАМИ, БІЛИМИ Й ЧЕРВОНИМИ НА ПЕРЕМІНУ, ЩО ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ ТРИНАЦЯТЬ ПЕРВІСНИХ СТЕЙТІВ. СИМВОЛОМ СПРАВЕДЛИВОСТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ Є БУДИНОК НАЙВИЩОГО СУДУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

СТРІЧА ВЕТЕРАНІВ.

На побоєвищі в Ґетисбурґу, Па., стрінулися ветерани, що билися в тій битві 75 років тому. Направо 93-літній Дюрент Геч і 90-літній Джан Гарис, що билися по стороні конфедерації, себто за розділ Злучених Держав на південні й полудневі стейти, а наліво 100-літній Вилйем Велш, що бився за вдержання Злучених Держав у цілості.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

РЕФЛЄКТОРОМ УРЯТУВАВ ЖИТТЯ.

Дотеп і проворність старшин британського корабля „Кінґфішер" урятував життя чоловікові, який малощо не згорів живцем підчас пожежі.

Корабель їхав на лінії Фальмуту. Коло години першої вночі дижурний старшина побачив, що з невеликого надбережного дому бухають величезні вогненні язики. Старшина знав дуже добре надбережний домик і часто в ньому бував: там містився клюб гри в гольфа.

Крім того згаданий старшина знав іще й те, що на першім поверсі того дому мешкав сторож клюбу, який відзначався незвичайно сильним сном. Зчинити алярм було б уже рішуче запізно. Сторожеві грозила неминула смерть. Тоді старшина велів засвітити помічний рефлєктор і сам скермував жмут світла просто на вікно тієї кімнати, в якій він знав, що там спить сторож.

Кілька секунд пізніше сторож появивсь у вікні. Рефлєктор негайно скермували на бік і тоді сторож побачив, що цілий дім стоїть у вогні. Не надумуючися, він вискочив негайно крізь вікно і таким чином урятувався від певної смерти.

РИБАЛКИ ВИЛОВИЛИ... КРІСИ.

Два рибалки в Мендін-Ґігель (Анґлія) сиділи над берегом і ловили селедці. Раптом на вудку одного рибалки зловилося щось дуже важке. Колиж він по важких зусиллях витягнув вудку на верх, на гачку висів... кріс.

Кріс був іще в зовсім добрім стані і після відчищення може бути здатний до вжитку. Рибалка закинув вудку ще раз і небавом витягнув на поверхню другий кріс. Про це відкриття оба рибалки повідомили негайно поліцію. Над берегом почали розшуки при допомозі ґаків, підойм і т. д. та знайшли ще 50 крісів. Багато крісів мали дату 1917 р. Досі не вдалось устійнити, яким чином ця зброя опинилася в морі.

150 ОСІБ ЗАНЕДУЖАЛИ ПО ОДНІМ ОБІДІ.

В однім із югославських містечок трапилася справді небуденна подія. А саме в пообідній порі занедужали раптом сто пятьдесять осіб. Лікарі, яких негайно до хорих покликали, ствердили признаки затроєння. Імовірно причиною затроєння було те, що в багатьох крамницях продали якийсь несвіжий споживчий артикул. Тому, що раптом занедужало таке велике число хорих, лікарі не могли собі дати ради й на підмогу мусіли приїхати лікарі з сусідніх містечок.

ПРОГРА ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

21-літній робітник Маріян Перонь, що мешкав у міських бараках на Клепарові у Львові, пішов з батьком на кінні перегони й програв там кільканацять злотих. Батько його на перегонах виграв. По півночі молодий Перонь кинувся коло стрільниці під поїзд і згинув на місці.

ПОМЕР ҐЕН. М. ТАРНАВСЬКИЙ, БУВШИЙ КОМАНДАНТ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ

Телеграма зо Львова до „Свободи": „Ґенерал Тарнавський помер. Похорон 2. липня. — Рідня".

(Ґенерал-четар Мирон Тарнавський родився 1869 року. До світової війни служив офіциром в австрійській армії. В роках 1916—17 був командантом вишколу Українських Січових Стрільців. Звільнений з цього становища, став командантом 16. полку стрільців австро-угорської армії. По розвалі Австро-Угорщини був орґанізатором і командантом II. корпусу Української Галицької Армії, а від липня до листопаду 1919 року начальним вождом УГА. Потім вернувся до Галичини. І тут до самої смерти брав завжди участь у всіх тих народніх маніфестаціях, що мали звязок з українською визвольною боротьбою й Українською Армією).

ВІДПОВІДЬ НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОСЛА ДЕЙВИСА.

ЛОНДОН. — У відповідь на запит посла Риса Дейвиса, звернений до премієра у справі того, чи є йому відомі закривання українських жіночих і робітничих орґанізацій у Польщі, подано, що британський міністер заграничних справ (лорд Галифакс) є інформований правильно через британського амбасадора про внутрішнє положення Польщі. Далі подано, що уряд знає про рішення Найвищої Ради і Ради Амбасадорів у справі Галичини, як і про домагання автономії з боку УНДО, але зазначено, що британський уряд не перебирав на себе ґарантії у справі надання східній Галичині автономії.

З ПОЛЬСЬКОГО ДИКУНСТВА.

ЛЬВІВ. — „Новий Час" (ч. 135) подає відомість зо Старої Соли, що там уночі з 19 на 20 червня „невідомі люди" спалили на кладовищі 32 вінки, зложені мешканцями цього містечка на пошану поляглим українським стрільцям. Не тяжко догадатися, хто це допустився цього нечуваного поступку.

ТРІВОЖНІ ВІСТІ.

ЛЬВІВ. — Українська преса доносить, що в останніх місяцях переведено масові арешти серед українських селян у Рівенщині й Кремянеччині. Польська поліція подає, що арештує за комуністичну аґітацію. Та правда та, що поліція, прикриваючись комунізмом, виарештовує національно свідоміші й активніші українські елементи.

ЯК ДОВГО ЩЕ?

ЛЬВІВ. — Під повищим заголовком видрукувала Видавнича Спілка „Діло" у Львові новий запит до польського міністра почт і телеґрафів, чому від половини квітня почтові уряди не доручують „Діла" і „Змагу" передплатникам з таких міст: Олесько, Соколівка коло Ожидова, Ожидів, Радивилів, Здолбунів, Остріг, Олика, Рівне і багато інших. Спілка зазначує, що коли точно оплачує великі почтові оплати, то має право вимагати від почти, щоб доручувала часописи.

КОНФІСКУЮТЬ „ПСАЛЬМИ".

ЛЬВІВ. — Польська влада сконфіскувала ч. 10 орґану волинської православної епархіяльної влади, „Церква й Нарід", що виходить двотижневими зшитками в обемі коло 40 сторінок. Сконфісковано між іншим за вірші Панька Куліша „Псальми" (XIII і XV), яких навіть російська цензура не конфіскувала.

ПРО „ЗЕЛЕНИЙ КЛИН" ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

НЕАПОЛЬ (Італія). — Вийшла окремою відбиткою розвідка Евгена Онацького про українців на Зеленім Клині. Розвідка була поміщена передше в „Анналах", видаваних Оріентальним Інститутом у Неаполі.

ПРИГАДУЮТЬ РУМУНАМ ПРАВДУ.

РИМ. — „Корієре Діпльоматіко Консоляре", обговорюючи у своїй частині, видаваній французькою мовою, „румунську меншину" у Чехословаччині, пригадує, що Румунія в часі, коли Україна кривавилась у боротьбі за самостійність, себто в 1919 р., використала траґедію і загарбала мармароську округу, заселену українцями. У тім самім числі цього часопису є стаття Енріка Інсабато про полк. Е. Коновальця.

ВІДЗНАЧЕННЯ В. БАРВІНСЬКОГО.

ЛЬВІВ. — Українські часописи подають, що сенат Українського Вільного Університету в Празі ухвалив рішенням з 19. травня ц. р. надати титул почесного доктора фільософії визначному українському композиторові Василеві Барвінському, директорові Вищого Музичного Інституту у Львові. Титул дано за „великі заслуги для української культури".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВІДОК СЛАВИ

Нова телеграма з Рідного Краю і нова смерть. В хвилі, коли більшість читачів одержить наш часопис, спускатимуть до гробу ґенерала Мирона Тарнавського. Тоді ті, що були в рядах Галицької Армії, відчують, що ця сумна вістка говорить їм про те, що відійшов навіки їхній колишній начальний командант.

Особа Покійного займає передове місце у бойових змаганнях нашого народу до волі й своєї держави. Вже як австрійський офіцир, перейшов він довгу державницьку українську школу. Це він був одним з тих австрійських командантів, що їх наставляла австрійська військова влада над українськими Січовими Стрільцями (У.С.С), щоб з тих стрільців виробити добрих жовнірів, що хоробро боронилиб Австрію, для неї жили і за неї вмирали. „Вишколюючи" ось так підчинених собі У.С.С., переходив цей австрійський „штандовий" офіцир „український вишкіл". І перейшов його дуже скоро, бо скоро відчув серцем і душею ідеали українського стрілецтва. Як такий, не дуже то надавався Австрії на команданта У. С. С. І його усунено.

Та прийшов час, коли ідеали У. С. С. почали здійснюватись і австрійський старшина став українським старшиною, ґенералом-четарем, командантом корпусу і командантом Галицької Армії в часі найбільшої її слави і найбільшої траґедії. **Це є в тих часах, коли Галицька Армія, позбавлена зброї й муніції, мусіла відступити за Збруч. І коли з уст відступаючих, але не упалих духом стрільців понісся клич: Через Київ на Львів. Саме тоді, коли Галицька Армія, ніби розбита і побита, викресала в собі стільки нового завзяття, що почала наступ на Київ, у проводі цеї Армії був Покійний ґен. М. Тарнавський. Він був свідком, як обєдналися Галицька Армія й Армія Наддніпрянська і як створено обєднальне тої армії оперативне верховне командування: Штаб Головного Отамана. І був свідком того, як обєднані Армії ввійшли врешті переможно у Київ.**

Та Покійний був і свідком великої траґедії Української Армії, коли то її добивав тиф і коли треба було переговорювати з відвічними нашими ворогами. Вкінці дійшов до того, що мусів покинути поле бою і жити під окупантом.

Щойно кілька днів тому доносили ми, як то Покійний відбирав на Зелені Свята „мовчазну" дефіляду від тих стрільців, що полягли в бою і поховані на львівськім кладовищі. А ось тепер приходиться подати до відома, що й командант відійшов до тих своїх стрільців, що вже в гробах. Пішов і поніс з собою частину великої історії наших змагань до волі, як також велику частину великої слави, яку поніс до тих, що саме лягли на полі цієї слави. Хай же легке і щасливе буде Йому там життя між ними!

В ШУКАННІ ШЛЯХУ ДО ВЕЛИЧІ

Українська молодь у Рідному Краю шукає виходу з того важкого положення, у якому опинилася ціла наша нація. Якіж її думки? Про це можна довідатися з того, що пишеться в молодечих часописах і журналах. Наприклад, журнал молодих, „Дорога", у статті „Шлях до величі", поклику'ється між іншим і на думки, що їх піддавав німцям у своїх споминах відомий вожд німецьких армій, Еріх Людендорф. А писав він 1919 р., себто в хвилі найбільшого упадку і пониження німецької нації, між іншим таке:

„Перед нами порожнеча. Обріхувати себе самого, балакати, покладати надію на інших, або на фантоми, відвага в самих словах, як потіха на майбутнє і безсилля в теперішності — все те нам не поможе, як і ніколи не помогло. Інші речі є потрібні: сміливість у думанні та мужність у ділянці кожної одиниці, а проте безкорисне підпорядкування себе в національній дисципліні шляхом відсунення на дальший плян власного „я" — це конечна вимога. Ці речі єдино можуть віддати нам народню гідність, що її відзискання є передумовою німецького воскресіння. Це заповідь перша.

„Любов до плуга і до ремесла, любов до праці та невгаслива радість у творенні, залізна пильність, свобідна участь у громадському житті вкупі з уважливістю на ближнього, співділання багатого й убогого у взаємнім довірю, співділання рук і голови, що знайде своє втілення в одному обовязку праці, свобода для чесної праці — це підвалини німецьких вартостей і передумова нового підняття. Це для нас друга заповідь.

„Німець мусить статися наново вірний обовязкові, чесний, без внутрішньої неправди, відважний, і моральна достойність мусить його опанувати. Це третя заповідь. Слова Фіхте, що бути німцем і мати характер це однозначне, мусять наново статися правдою. Тільки це поверне в нас самопошану, і тільки через неї змусимо інших нас шанувати.

„Таке життя поможе нам наново заслужити собі Батьківщину, наповнити себе вщерть старим духом безкорисної любови до рідного краю, яка зробить нас спосібними жити для наших ідеальних вартостей, для німецької істоти, для добробуту, безпеки і нової сили німецької Батьківщини, а коли цього вимагатиме доля, піти на смерть, як це зробили герої тієї недавньої великанської борні... Згадуючи наших героїв, що впали з вірою у велич Німеччини, і що їх тепер Батьківщині так дуже забракло, вчімся по цім глибокім упадку ставатися наново німцями і бути гордими з того, що ми є ними".

Ось ті слова, пише „Дорога", повинні добре вбитись у память української молоді, коли вона думає про те, як піднести наш нарід і повести його до волі і слави.

ВІРА НАШИХ ПРЕДКІВ

(З нагоди 950-ліття охрещення України).

Від візантійського письменника **Прокопія,** що жив іще в VI. столітті, довідуємося, що словяни -русини поклонялися богові, який зсилає грім і блискавку. Для тогож бога ріжуть **воли й інші звірі,** обіцюють учинити богові і це й інше, як найде якенебудь лихо, і справді роблять так, як обіцяли. Крім того **ворожать на жертвах,** які приносять богові. І в IX та X. столітті русини кланялися також богові **вогню** або **грому** та **блискавки,** що звався у них **Перун.** Природа, серед якої жили наші предки, здавалося їм, як і іншим поганам, чимсь живим усяке живло (стихія) мало душу в собі та було богом. Із поняттям про вогонь і тепло лучилося поняття про світло сонця. Між усіми словянами на сході сонцю віддавали найбільшу пошану. Сонце шанували під ріжними назвами: **Хорса, Дажбога, Велеса, Ера** (Яровит, Святовит, Сварожич, Радеґаст у західніх словян). На сонце дивились як на доброго бога, що разураз проганяє темряву та холод, головно у відомих часах свого повороту на літо або весну. Тому то і свята свої словяни лучили з цими поворотами сонця; напр. святкували коляди тоді, як сонце верталося на весну, а на весні, як усе оживало та розцвіталося завдяки соняшним проміням, було свято Купала або Ярила. Тоді то звичайно скакали через вогонь, збирали цілюще зілля, як ще і досі роблять по ріжних сторонах в Україні.

Крім сонця та вогню словяни також дуже шанували **воду.** У них що річка то й був бог; деякі ріки так і прозвали Бог (у Великій Україні), Буг (у Галичині). Інша назва, яку надавали рікам, була Рось (у Великій Україні і досі є ріка Рось). У цьому слові було й поняття води, себто **роси.** Звідси й повстала назва **русалок,** що жили у воді. (Згаданий Прокопій русалки (вілі) називає німфами). Мабуть до цих богинь належала і Мокош, про що згадує літопис. Купалові й Дажбогові поклонятися як сонцю й воді. Ця вода, що паде з неба, звалася цим останнім іменем (дощ, або й дождж, як ще й сьогодні кажуть не лише у Великій Україні, а й на Гуцульщині). Що воду вважали словяни святою, це доказує і звичай викрадання дівчат парубками при ріках. Цей звичай у деяких словян відповідав весіллю. Воді також приносили в жертву ріжні речі, як напр. худобу й інше, головно, коли збиралися плисти кудинебудь.

Грецький літописець, що описує війну князя Святослава з грецьким імператором Цимісхієм, каже, що коли греки облягли Святославове військо в місті Доростолі, русини в ночі викрадалися, щоби позбирати вбитих і спалити на вогнищах. Тоді теж убивали бранців на жертву богам, а часом і жінок. Крім того приносили в жертву і малих дітей та півнів, топили їх у Дунаю. При такому похороні-жертві було звичайно багато голосіння та стогону. Грекам часом доводилось бачити між убитими і жінок, що були зодягнені так як чоловіки та йшли в бій разом із ними.

Крім сонця та води словяни вважали і землю чимсь живим; називали її „Мати сира земля".

Богом вітру був **Стрибог.**

Вірили також, що **людина живе й по смерті,** одначе вони уявляли собі, що життя по смертії буде таке саме, як і на землі. **Рай,** у якому жили душі по смерті, це був якийсь земний, квітучий сад, та в ньому могли жити лише **вільні люди. Жіноцтво та невільники і в раю мусіли служити,** як і на землі. Тому то був звичай разом із померлим ховати також одну з жінок; а як умирав якийсь знатний чоловік, то вбивали також невільників і ховали разом із ним. Лев Діякон, грецький літописець, оповідає, що русини **воліли** радше **вбити себе, ніж іти в неволю, бо вірили, що невільник і по смерті буде невільником.** Про **пекло у** словян не було ясного поняття. Звичай **палити мерців** повстав тому, щоби душа, як перегорить у вогні, швидше змогла дістатися до раю. Допомогали в цьому **жертви,** які приносили **богам** на могилі покійника. Та здається, що словяни вірили також, що душа такої людини, яка не варт була нічого, повинна була насамперед переносити муки, **в якомусь** підземному вогні, **себто в пеклі,** а потім уже **мала змогу** дістатися до раю. **Словяни,** як і інші поганські народи, почитали також своїх **предів.** Богами предків були: Род, Рожаниця, Чур або Щур (пращур). Цим богам також приносили жертви. Загальнож для словянина все, що він лише бачив довкола себе, мало душу, й усе, що мало змогу допомогти людині, вважали **добрим,** а що могло зашкодити — вважали **злим,** тому були: домовики, водяники, лісовики й інші такі.

Ріжні східні словянські племена не однаково почитали всіх тих богів і не однакове значіння мали вони в усіх тих племен; це залежало від характеру природи, яка була довкола кожного племени. Руське племя мало як народнього бога Перуна-громовика й іменем його присягалось у найважніших справах. Рівний з перуном був один тільки Велес або Волос. Зпочатку був він богом сонця, а потім уже став і богом хліборобства, табунів і отар, кобзарів і гуслярів і загалом у народньому понятті він має світлий образ. Не так Перун. Це бог грізний, діяльний і войовничий — а переважно він помагав перемогти ворога. У Перуні відзеркалювався здебільша той бік стародавнього характеру наших предків, що відзначався енерґією, відвагою та завзяттям. Для виєднання якоїсь ласки від Пруна або в ознаку подяки йому приносили в жертву не тільки коні, воли й іншу худобу, але й людей. Взагалі релігійні почування наших предків не мали в собі чогонебудь дуже лютого або сумного. Це можна бачити вже з того, що рай уявляли собі як світлий, квітчастий сад і вони любили взагалі свята та пісні, якими шанували бога **Лада** або **Лалю;** а від них походили любов і веселість. Звичайно всяка жертва кінчилася **бенкетом** і **забавами.** Жертви приносили перед **ідолами,** що мали людське життя, а були зроблені переважно з дерева. Місце, що на ньому стояли ідоли, певно було обгороджене і вважалось святим, а ідоли стояли в тіні липи або дуба; де люди були заможніші, мабуть була і крівля над ідолами або вони стояли під шатром; перед ідолами стояли столи. На це вказують оті капища та требища, що про них згадують літописці.

Східні словяни мали також і **жерців,** що звались ріжно: **волхви, знахорі, відуни, віщуни.** Вони приносили жертви, ворожили, знахарювали, співали святі пісні. Нарід дуже поважав їх і шанував як слуг божих. Одначе жерці не здобули собі ніякого впливу на суспільні справи, як це звичайно буває (напр. у старинному Єгипті) і не мали ніколи ерархічного устрою. Мабуть сам князь був не тільки вождом у війську та суддею серед свого племени, а й найстаршим жерцем, найголовнішою підпорою стародавньої віри. Як у державі князь, так у родині батько, як голова роду, виступав як жрець при приношенні жертв за рід чи родину.

У Києві напевно ще за часів Ольги почалася була **боротьба між поганами та християнами,** бо годі думати, щоб ті, що були дуже прихильні до старої віри, без зависти дивилися на те, як безупинно зростало число християн і як вони збиралися на молитви. Маємо вістку, що Святослав після невдалого походу став переслідувати християн і руйнувати їх церкви. Не обійшлось і без **мучеників,** а між ними загинув і рідний брат Святослава, Гліб. Про Ярополка маємо вістку, що він допускав усяку віру та що за його часів число християн стало зростати і закорінюватись. А вже Володимир, що виріс на півночі в Новгороді, як і його батько, був завзятий поганин, а тут ще йому погани найбільше допомогли здобути Київ. Чи так чи сяк, одначе нам відомо, що в початках його володіння в Києві почитання ідолів прибрало дуже на силі, а разом із тим людські кріваві жертви. Князь, як оповідає літописець, приказав зробити нового ідола Перуна та поставити його на Перуновому Горбі. Ідол був із дерева, мав срібну голову та золоті вуси. Крім Перуна поставлено ідолів: Хорса, Дажбога, Стрибога, Мокоші та ще якогось то Симаргла. Перед тими ідолами кияни по черзі різали своїх синів і дочок. У Новгороді Добриня, що був там намісником, поставив також ідол Перунові і також приносив людські жертви. Стали знов переслідувати християн і вони мусіли не признаватися, що визнають Христову віру.

І тоді було багато мучеників, а літопис оповідає про них ось що:

Коли Володимир вернувся щасливо з походу проти ятвягів, у подяку, звелів принести богам людську жертву. Кияни кинули жереб на своїх дітей.

Прийшла черга на одного киянина, варяга Теодора, що бував у Царгороді та вернувся звідтам християнином, одначе держав це в тайні. Батько не дав сина на жертву. Нарід із сокирами кинувся на дім того християнина, обступив кругом і домагався, щоб віддав сина. Християнин станув на високому ґанку та став прозивати поганство мерзотою і говорив, що є тільки один Бог, себто той, у якого він вірив. Нарід розлютився, став рубати сінешні стовпи, сіни впали та вбили батька й сина. Пізніше на тому місці побудував князь Володимир Десятинну церкву.

Та це були вже останні кріваві прояви поганства в Києві. Пять літ опісля, 988 року, християнська віра стала панівною в Україні.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бостон, Масс. — До жертв з панахиди по полк. Е. Коновальці додати: А. Івашків $1, О. Бербелецький 50 ц.

ВІД РЕДАКЦІЇ

ДОПИСУВАЧАМ ДО ВІДОМА.

Щоб оминути повторювання у списах жертв ріжних збірок, а також у згадках про ріжні імпрези, свята, концерти панахиди і т. п., прийматимемо тільки ті дописи і списи жертв, які є висилані з місцевостей **просто до „Свободи", а не інакшими шляхами.**

Допитався.

— Чи ця дівчина, яка тепер у вас служить, пильна й чесна? — запитав купець свого знайомого кравця.

— Вона пильна, це правда, але чи чесна, то важко сказати. Я ще нпр. перед тижнем післав її до вас із рахунком за новий одяг, але вона ще до сьогодні не принесла мені грошей.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

16)

— А ви би Богу помолились — радить командант.

— По якому? — насмішливо перепитує команданта один з прибулих з міста.

— Ну, звісно, по якому... По жидівськи — сміється той.

— Що ви мені жидівством тичете? Мене ввесь кагал вирікся. Я ненавиджу їх пархів! — ще більше іритується вихрест. — Ви на багато? — непевно питається команданта, посунувши йому другу карту.

— По банку — невважливо кидає командант і знову відливо:

— А всетаки суботу ви святкуєте?...

— Святкую суботу і неділю — оправдується вихрест. — Коли не святкуватиму суботи, жидівський Бог гніватиметься; а як не святкуватиму неділі — гніватиметься християнський — пояснює поліцаям.

— Куди не кинь, то клин! — злобно всміхається командант. Вихрест тягне собі дві карти, дивиться і кидає з пересердям.

— Перебрав! А у вас скільки?

Командант показує дві десятки і знову посміхається. — А що, казав вам помолитись по свому... Не програлиб...

Той випиває склянку і з пересердям заводить, наче піп. — Помолимось по вашому й по нашому: Отче наш, іже еси на набеси... А Борухате Аденоя... — Лапається по кишенях і кидає злісно карти.

— До шеляга програвся! Більше не граю!

— Соломяного воза вам прикликати? — з уклоном запитує другий прибулий поліцай насмішливо. Вихрест бурчить щось і виходить зза стола.

— Ви револьвер можете заставити — радить третій поліцай. — Яб купив у вас...

— А й справді! — хапається вихрест тієї думки. — Може відібю своє... — А потім, поміркувавши: — Ні, а з чим же я поміж люди піду тоді?...

Партія розбилася. Вдоволений командант з жадібним виглядом числив гроші. Сортував їх, розгладжував, дивився під світло, чи не фальшиві. Кинув кілька карбованців вихрестові.

— Ці, хахлацькі, мені не потрібні... Можете собі їх узяти... Ну, але мені виплатився вечір... Сімнацять тисяч чотириста корон на австрійські гроші! — хвалився вдоволений. Буде за що пару днів погуляти в місті...

— Гульня гульнею, а ось нашого Ляшука щось довго нема... Біс його десь поніс, а миж у ночі маємо неабияку роботу... Вечоріє вже — звернув увагу вихрест.

— Цебто арештувати тих „українчиків"? Арештуємо і в ночі. Лише чи певний той Ляшук?... Коби не вимовився, не попередив — висказували недовіря міські поліцаї.

— Хто, Ляшук?... Він вірніший від собаки! — запевнив їх командант. — Ну, та й грішки за ним водяться... Я його покриваю, а колиб що до чого, то знаєте... Він скоро вернеться. По двох розійдемося по хатах, а один мусить тут зістатися.

— Ми тут у селі не знаємо, де хто живе — сказав один з прибулих.

— Поділимося так: один місцевий, а один прибулий. Захопимо покищо лише трьох, тих головачів: Бабенка, старосту і Гриця Онуфрійчука. Вартоб і попа арештувати, він усьому верховод, і отого жовтодзюбого Омеляненка, але боюся. Піп старий, поважний, ну і, як-не-як, протоерей, а той знову впливового батька має. Хоч старий Омеляненко по духу наш, не любить українців, але за сином клопотатиметься, тоді ще й нам може нагоріти... А за тими трьома хахлами хто вступиться?... Посидять у тюрмі пару місяців, то й усе українство з них вивітриться — пояснював командант своїм підвладним.

— Думаєте? — іронічно кинув вихрест.

— Не думаю, але певний. Хіба не знаєте хахлацької натури? То лише помовка є „впертий хахол". Хахол лише зразу новиною захоплюється, та коли відчує на собі тверду руку влади, робиться тихше води, нижче трави...

— А чи не може бути навпаки? Арештом озлобимо селян іще більше. В селі повно зброї, можуть і нам капут зробити — сумнівався вихрест.

— Боягуз! — зневажливо сказав командант. — А я вам кажу, що духу нашого боятимуться. Правда? — звернувся до поліцаїв, начеб сам не вірив сказаному.

Звідкиж нам знати? — здвигнули ті плечима. — Ми ваших селян не знаємо. Прислали нас до помочи вам, не для порад...

— Арешт переведемо так, щоб ані комар носа не підточив... Попрацюймо, панове. А за нагородою діло не стане... Сам вставлюся за вас у пана старости. І памятайте одно: ліквідуючи українство серед селян, ми допомогаємо відбудові великої російської держави, є її співбудівничими — повчав підвладних.

— Та вже постараємось! — в один голос відповіли поліцаї. — Але для відваги ще випитиб трохи не шкодило.

— А по мені нехай собі яка хоче буде держава, аби мені в ній добре було. Всеодно, кому служити, аби хліб! — випалив вихрест.

— Воно так — згодився його зверхник. — Одна лиш душа в тілі і треба їй у всьому догоджувати... Не забудьте одначе, що мусимо кувати залізо, поки гаряче; мусимо здушити те українство в самому зародку, поки влада в руках наших людей. Пізніше буде запізно.

— Що там розводитись! Українство, російство... Сказано арештувати, арештуємо. Скажуть стріляти, стрілятимем. На те і варта. Пиймо, панове, годі антимонію розводити! — сказав вихрест, наливши склянки. — За успіх нашої виправи!

— На загибіль сепаратистів! — додав командант, піднявши склянку. З повними склянками захопив їх, увійшовши, Ляшук.

— То ви мене вислали, пане команданте, а тут випиваєте собі? — сказав, заздрісно поглянувши на фляшки.

— Вистане ще і для тебе. Чи виконав, по що ходив?

— Так, точно! — випалив Ляшук по російському. — Все акурат.

— А ви його по що посилали? Я й не знаю — здивовано запитавсь вихрест.

— Це не ваша справа... Це тайна... Підвладний не може знати всіх розпоряджень, і не повинен цікавитись тим, що його не повинно обходити! — відрізав командант, а до Ляшука: — Пий, Ляшук! За роботу належиться нагорода...

— Рад старатись! — знову випалив той по військовому. Вихилив одну за одною дві склянки і крякнув задоволено, обтираючи вуса.

— Тепер, панове, до роботи! — розпорядився командант. — Ви — вказав на одного з прибулих — зістанетеся тут.

— А може я зістався б?... Ноги болять — попросився Ляшук.

(Далі буде).

З ДНЯ

СУМНИЙ ОБРАЗОК.

Кажуть, що добрий образок заступить 10,000 слів. Це свята правда. А нюйорська ґазета „Ворлд Телеграм" з 28. червня ц. р. помістила такий образок, що заступить томи книжок. Цей образок це навіть не фотографія, а рисунок Роліна Кербія. Ось як він приблизно виглядає: Зпереду видніє велика стіна, посікана крісовими кулями. Під стіною калюжі крови. А кілька кроків перед стіною порожні гільзи з крісових куль. На стіні напис: „Місце ліквідації противників"; а з боку великий напис: „Сталін здобуває сто відсотків у совєтських виборах".

Ось і цілий образок. А як багато він говорить! Хоч нема на ньому осіб, а проте ви відчуваєте цілу трагедію, яка скоїлась на тому місці кілька хвилин перед тим. Бачите передсмертний жах на обличчях жертв московського терору, чуєте їх стогін в агонії конання.

„СТО ВІДСОТКІВ".

Так, Сталін здобув в останніх виборах „сто відсотків" голосів. Большевицькі агенти по цілому світі розтрубили це як „величезну перемогу", як „доказ" великої „популярности" і „любови" до Сталіна. І розтрублюють ті речі перед цілим світом в той час, коли всі газети, включаючи їх власні, стверджують, що в Совєтах була тільки одна виборча листа, були тільки одні кандидати, на яких виборці — хотіли, чи ні — мусіли віддати свої голоси. Як же тут не здобути тих „сто відсотків"? — скажіть, люди добрі.

А проте большевицькі гончі собаки по цілому світі верещать, що це „величезний успіх", що це „доказ любови" до Сталіна.

НАХАБНІСТЬ.

Кожному з нас у житті траплялося нераз зустрічати нахабних людей. Такі люди з безличною нахабністю будуть вмовляти в когонь, що сказане акурат так як це вони представляють. Коли ви дасьте їм наочні докази, що воно не так, а інакше, то вони, замісь річево заперечити ваші докази, або приняти їх, таки далі будуть уперто твердити, що вони мають рацію. Притім вони будуть мовчанкою збувати ваші очевидні докази, плюватимуть на вашу святу правду і вперто будуть таки далі твердити, що правда по їх боці.

Цього роду нахаби розчисляють на те, що своїм впертим повторюванням вони втомлять вас і таки силою змусять вас вірити в те, що вони кажуть.

НАХАБНІСТЬ МОСКВИ.

Такою нахабністю послугується Москва. Вона вміє отверто, бесоромно твердити, що щось так, хоч ви будете мати незбиті докази, що воно не так. З хамською безличністю вона буде твердити, що в Совєтах є „демократія", хоч рівночасно сама бесоромно признається, що за найменший ухил розстрілює своїх найвище поставлених людей. І то як розстрілює! Не десятками, не сотками, а тисячами що року.

З такою цинічною безличністю Москва тепер запевняє про „величезний успіх" у своїх виборах, хоч сама рівночасно признає, що в неї є система одної партії і що інших кандидатів, крім тих, що їх виставив уряд, у виборах не було. Як тут, до чорта, не виграти на „сто відсотків"?!

РЕҐІТ МОСКВИ.

Ясна річ, що з тих очевидних доказів Москва тільки регочеться. Вона просто вважає дурнем кожного, хто в її системі, її науці, політичній фільософії хоче докошукатися якоїсь правди, якоїсь логіки. Ні, там правди нема. Ціла московська наука оперта на брехні. А хто не хоче в ту брехню вірити, то на те є „стенка". Терором, розбишацтвом Москва старається змусити людей вірити в те, що їй потрібно.

Той терор тепер Москва перенесла і поза границі свого пекла. Схоплюванням, скритовбивством вона хоче позбутися всіх тих людей, що відкривають ту московську брехню та хочуть принести визволення нещасним 170 мілліонів рабів, закутих у большевицько-московські кайдани.

ЦЕ НЕ ПОМОЖЕ.

Та ці злочинні методи не врятують Москви. Правда, жертви падуть, та вони ще більше гартують український нарід, а також інші поневолені народи, до боротьби з тим московським хамством. Ми читаємо про завзяту боротьбу українських націоналістів у Великій Україні. Вичитуємо про їх геройську боротьбу не в якійсь заграничній пресі, але таки в большевицьких органах. Ця боротьба приняла масовий характер. І коли про неї змушена писати навіть сама большевицька преса, не звертаючи уваги на те, що це підкопує престиж совєтського режиму, то це доказ, що з диким московсько-большевицьким режимом дуже зле. Це доказ, що той режим уже незабаром завалиться під тягаром таки власних злочинів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Відозва жінок.

Центральний Комітет Союзу Українок Америки в Дітройті й Гемтремку видав відозву в справі матеріяльної допомоги нищеному польською владою Союзові Українок у старому краю. Відозву підписали Анна Стецко як голова і Марія Е. Бек як писарка. У тій відозві читаємо між іншим таке:

Розуміючи, що Союзові Українок у Галичині найбільш потрібна матеріяльна поміч під цю пору, українські жінки міста Дітройт рішили здобути відповідні фонди, щоб дати нагоду нашим жінкам у Галичині провадити боротьбу за свої права та продовжувати свою корисну працю в якійсь іншій формі. Вже вислано на ту ціль $50 з каси Центрального Комітету, Відділів Союзу Українок Америки в Дітройті, а $100 вислав 16 відділ Союзу Українок Америки з Вест Сайд, Дітройт. Остальні відділи цього міста теж призначать певні суми в найближчих днях. Одначе сподіваємося, що й загал нашого громадянства, який щедрою рукою все давав на ріжні народні цілі, не відмовиться помогти нам у ратуванні нашої материної організації.

Тому подаємо до загального відома, що членки всіх відділів Союзу Українок Америки в нашому місті збиратимуть впродовж одного місяця жертви на ту ціль. Свідомий українець чи свідома українка не сміють відкинути руки, яку тепер простягає до них українська жінка! Бо простягає вона руку на те, щоб рятувати народню твердиню, об котру розбився неодин наступ ворожої навали.

Мужна відповідь.

Селянин веде дорогою двох ослів. Прохожий панок питає його насміхувато: „Гей, ви три, куди йдете?"

Селянин у такім самім тоні відповідає: „Попри четвертого".

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає Степан Куропась.

Молодечий відділ У. Н. Союзу ім. Евгена Коновальця основано у нас 12. червня. Зорганізував його дописувач при допомозі юнаків Петра Пуцила, Осипа Гуміняка й Івана Івасюка, яких вибрано й урядниками нового відділу. Відділ буде урядувати в парохіяльній салі на Савт Сайді, при вулиці Полайна. Це вже другий з черги відділ У. Н. Союзу цього року.

Тепер, коли на українську націю в Европі сиплються удари з усіх боків, найкраще відповімо в Америці нашим ворогам тим, що будемо тут творити нові кадри У. Н. Союзу у тій вірі, що сила і зріст У. Н. Союзу є рівночасно зростом власних сил української нації в її боротьбі за визволення.

Молоді хлопці і дівчата на полудневій стороні Шікаґа! Вступайте в члени свого власного молодечого відділу У. Н. Союзу і голосіться в тій справі до секретаря Петра Пуцила, що мешкає під ч. 4732 Савт Лумис стр.

День пошани полк. Евгена Коновальця відбувся в нас у неділю, 12. червня. Відправлено панахиди в греко-католицькій церкві св. о. Николая, православній пресв. Тройці і греко-кат. пресв. Богородиці на Савт Сайді. В православній церкві на Борнсайді відправлено панахиду ще 29. травня. На панахидах було багато народу, які зо сльозами в очах вислухали проповіди наших духовних отців. Здавалося, що на хвилину забули всі те, що нас ріжнить, бо разом усі віддали пошану покійникові, що був виразником нашої боротьби за визволення, і то власними силами. Відійшов на вічний спочинок той, що й у Шікаґо перший покликав до життя перший відділ О.Д.В.У. Згадаю, що парох православної церкви при вул. Ірі виголосив безпосередньо перед панахидою коротку проповідь та просив зложити дар для родини покійника. Збірка принесла $32.02.

Оголошення у „Свободі" оплачується. Таке твердить шікаґовський громадянин п. І. Бубнюк. Він дав оголошення до „Свободи", що пошукує посади дяковчителя, і за три дні одержав 13 запрошень приняти посаду в ріжних українських громадах. Було з чого вибирати і він вибрав Ню Йорк, куди незадовго переїде.

А деякі наші бизнесмени і професіоналісти чекають на бизнес, який має прийти до них лише тому, що вони українці та що їх уже люди знають... Цього замало! Постійне оголошення, а в „Свободі" зокрема, виплатиться, бо постійно буде пригадувати потребуючим українських бизнесменів. Кожний чоловік у Шікаґо знає про величезний „Бостон Стор", а проте цей бизнес оголошується. Видно, що має з цього користь.

Ювилей 284 відділу У. Н. Союзу в Іст Сейнт Луїсі, Ілл., відбувся в неділю, 5. червня б. р. Як на малу українську громаду, то ювилейне свято 15-літнього існування відділу пройшло надсподівано добре. Як усюди, так і в Іст Сейнт Луїсі народня робота спочиває на плечах одиниць, якими в нашому випадку є такі союзовці, як Іван Тимкович і Іван Нащук, урядники відділу й основоположники малого, але гарного і практичного Народнього Дому. По спільнім обіді учасники вдалися до головної салі Народнього Дому, де відбулася святочна частина ювилею. Промовляли обидва згадані вже урядники, що безперервно 15 літ ведуть союзову працю відділу і громади. Були й виступи танцюристів. Дописувач, як головний контрольор У. Н. Союзу, виголосив святочне слово та вказав на виховне значіння „Батька Союзу" і „Свободи" для української іміграції в Америці.

Бажанням союзовців з Іст Сейнт Луїсу й околиці є збільшити ради У. Н. Союзу, та бракує їм організатора — чоловіка, що розуміє асекураційний бизнес, а праці булоб довольно. Це є нашою болячкою майже в усіх громадах.

Протестаційне віче відбулося в нас внедійлю, 19. червня, у великій салі Вікер Парк. Відбулося воно заходом О.Д.В.У., а не, як було пляновано, спільними силами всіх шікаґовських організацій: Гетьманці-державники, що дали ініціятиву до скликання протестаційного віча, відмовилися від участи тому, що делегати шікаґовських товариств рішили чистий дохід розділити на визвольну боротьбу і „Просвіту" у Львові. Вони жадали уставити свого делегата, Гриця Матвієва, щоб частину доходу уділити на „гетьманську визвольну боротьбу". Не дійшло та їй точці до згоди.

На вічу віддано пошану бл. п. Евгенові Коновальцеві, а проф. О. Грановський виголосив жалібне слово. На вічу промовляли ще о. П. Ковальчик, Петро Дідик і редактор „Трайденту", Вол. Дідик.

В резолюції, що її ухвалено на вічу, таврується всіх наших окупантів і звертається увагу американському урядові і пресі на невідрадне положення українського народу на його рідних землях. Переведено збірку на визвольну боротьбу, що принесла $133.

Чеська преса в Шікаґо полемізує з польською з нагоди канонізації нового святого: Анджея Боболі. Чеський учений, Й. Совкуп, доказує, що Боболя це старе шляхотське чеське назвище, і що предки Боболі переселилися до Польщі за короля Вацлава II. А польський дослідник, о. Ян Поплатек, доказує, що рід Боболів походить із польського Шлеська та мешкав довгі роки в Сандомирі, де й уродився новоканонізований святий, який за життя вважав себе „малопольнянином". Докази обох учених дуже переконливі, та не знати, кому вірити.

Злучені відділи У. Р. Союзу мали спільний пікнік у неділю, 19. червня, у Форест Презерв. Чистий дохід з пікніку призначено на закупно потрібних приладів для спортової дружини Українського Робітничого Союзу. Живемо тепер у часі, коли в наших Союзах приходить до слова молодь, а з нею і спорт. Щоби держати молодь при Союзі, треба дати їй змогу пописуватися спортом. Отже організування молоді при помочі спорту практикується вже і в Українськім Робітничім Союзі, де сама молодь, при помочі пікніків, з допомогою старших, намагається роздобути грошей на потрібне засоблення спортовими причандалами. Добрий приклад для молоді взагалі.

Німецький Співацький Фестиваль відбувся в Шікаґо в днях 22—24 червня. Це вже 39-тий з черги фестиваль. Участь у ньому взяли 10 тисяч хористів, що репрезентували 183 ріжні співацькі товариства німецької національности з ріжних сторін Америки. Фестиваль відбувсь у величезнім Інтернешенел Амфітеатрі у Стак Ярдс.

Шікаґовські німці виставили чотири хорові групи: чоловічий хор з 1,500 голосів, жіночий з 700 голосами, мішаний з 2,500 людей і дитячий хор, що числив 3,000 дітей.

На фестиваль прибуло 100 тисяч людей, бо більше вже не стало місця, бо не лише всі салі Амфітеатру, але велика побічна площа були заповнені.

Пересічна українська неділя в нашому місті це дуже „бизі" день у житті українського громадянина. Головно літом, коли зачнеться пікніковий сезон. В одну таку пересічну неділю влаштовують пікніки ріжні церковні, запомогові, політичні, неполітичні і бизнесові організації. І то нераз навіть дуже близько себе, в лісній резерваті всього кілька дерев дальше. Вони цілком пантеличать чоловіка. Нарід не знає, на котрий пікнік іти. Бо одні і ті самі люди належать до ріжних українських організацій, а треба йти до всіх. Звичайно пересічний чоловік не може фінансово дати собі ради, коли в один день треба зайти до одних і других, тимбільше, що вони біля себе, як на ярмарку. І замісь спочити в холоді, бож це є ціллю такого пікніку, український громадянин, що то в своїй добродушности хоче всюди бути і всюди „стратити", змучиться так, якби цілий день у фабриці працював. У висліді ті добрі пересічні люди тратять охоту мучитися на українських пікніках, і коли прийде неділя, раннім ранком тікають з міста далеко від своїх. Не помагають промови до душі і до патріотизму, бо люди вже мають добру науку з минулих років. Ось тому цьогорічні пікніки не вдаються, як бувало, коли бачимо, що на 42 тисячі українців у нашому місті на пікнік являється всього 2—3 сотки людей.

Такою пересічною неділею був у нас і день 19. червня б. р.

ШУКАЮТЬ ДАЛІ ДОКАЗІВ ШПИГУНСТВА.

Федеральний прокуратор Ламар Гарді, що виїхав з Ню Йорку до Европи на кораблі „Норманді", щоб, як він каже, шукати далі в европейських краях слідів шпигунів у Злучених Державах. З ним поїхала його дочка, що має лишитися в школі у Франції.

МИРОСЛАВ ГОНТАРСЬКИЙ
син Володимира Гонтарського з Ню Бритен, Конектикот, член 254. відділу У. Н. Союзу, що покінчив електротехніку в Алабамськім університеті.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На У. Н. Дім у селі Новий Роговець, повіт Збараж.

На повищу ціль зложили: М. Заблоцький $10; по $5; М. Мультан, В. Нагай; Катерина Калитчук $2; по $1: В. Просько, М. Сікоряк, П. Блохин, Р. Гуменюк, М. Калманчук, К. Полянський, Н. Н., Е. Вітковський, Стефанія Якимів, Марія Примаків, Е. Каризна, Тетяна Дибик; по 50 ц.: О. Загоруйко, М. Тимчук, Наддніпрянець, Н. Швець, Лео, П. Прох, М. Багуський, Б. Сторш, П. Сахаров; по 25 ц.: А. Зіновик. Фошко. Посипер, Сівак, Й. Зович. Разом зібрано $39.50 і вислано. Збірка продовжується. Гроші можна висилати до голови комітету на адресу: Michael Zablocki, 332 E. 14 St., New York City.

БОТЛЕР, ПА.

Для родини пок. Е. Коновальця.

В неділю, 12. червня ц. р., відбулась у місцевій прав. церкві панахида за бл. п. полк. Е. Коновальця, на якій зібрано для його родини $4. Гроші вислано через Обєднання.

ГЕМПСТЕД, Н. Й.

Помянули.

В неділю, 12. червня ц. р., о. адміністратор Н. Підгорецький відправив у місцевій прав. церкві панахиду за душу покійного полк. Е. Коновальця. Перед панахидою о. Підгорецький виголосив проповідь про ту трагічну подію й сказав, що через смерть покійного Е. Коновальця український нарід поніс дуже велику втрату. По панахиді переведено збірку, призначену для родини покійного. Збірка принесла $7.30, яку переслано через Обєднання.

Я. Притика.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На народні цілі.

Українська прав. церква св. Володимира в Ню Йорку ніколи не проминає нагоди, щоби перевести збірку на народні цілі. Також і цей раз вона призбирала суму $85.75, яку в порозумінні з членами комітету розділила на такі цілі: $10 на музей визвольної боротьби в Празі, а решту по рівній частині: на Рідну Школу, визвольну боротьбу, політичних вязнів та інвалідів. Гроші переслано через Обєднання.

о. Л. Весоловський.

ВУСТЕР, МАСС.

Для родини пок. Е. Коновальця.

Висилаю від себе $10 на визвольну боротьбу та для родини пок. Евгена Коновальця.

Йосиф Зазуляк.

МОДЕЛЬКА ДЛЯ МОДЕЛЬОК.

Судді організації клюбів реклями (розголосу) в Лос Анджелесі, переглянувши сотки модельок, признали Беті Грін за „модельку для модельок", бо, мовляв, вона має найдоскональшу фігуру для ілюстрацій в оголошеннях.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 15. травня помер у Калюмен Сіті, Ілліной, довголітній член Товариства ім. Івана Франка, від. 80. У. Н. Союзу,

АНТІН ТИМКІВ.

Прожив усього 50 років.

Походив зо села Нагірянка, повіт Бучач, у Галичині.

Полишив жену Марію, дві доньки й одного сина.

Най прибрана земля буде Йому пером.

Уряд від. 80. У. Н. С.

ЗІЗД ВЕТЕРАНІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.

До Гетисбурга (Пенсилвенія) зіхалися старенькі ветерани гетисбурського бою, що мав місце 75 літ тому в часі громадянської війни. Приїхало їх 1,300, щоб раз навсе затерти духові рани, що осталися з тих часів.

НАПАД НА ПРИХОДСТВО.

В Минозі, повіт Олькуш, впали, виломивши вікна, три замасковані й озброєні в револьвери бандити на приходство. Перед входом один з бандитів стрілив крізь вікно до пароха кс. Ф. Левінського й зранив його тяжко. В мешканні бадити веліли собі видати 8,000 зл., опісля загребли 200 зл., золотий годинник та срібні московські й австрійські монети. Тяжко раненого кс. Левінського перевезли до лічниці в Кракові, де він помер.

„НЕ МОГЕН СЕН ТУТАЙ ЧУЦЬ ВИХОВАВЦОН"!

Краківський „ІКЦ" оголошує в ч. 197 з 9-го червня ц. р. таке письмо польського вчителя „на Кресах Всходніх": „Не можу тут почуватися виховником, а як поляк дуже жалую, що не вступив я до служби в війську або в поліції й не маю карабіну!..." Таким це вчитель „на Кресах Всходніх"...

ДЕЗОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГОВЛІ В СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В совєтській Україні відчувається на кожному кроці брак харчів. З числа 13,632 міських магазинів, підданих люстрації, в 2,800 не було цукру, соли й сірників. В іще гіршому положенні є село, де трапляються масові зловживання. 1937-го року викрили зловживання на понад 30,000,000 рублів.

26 УКРАЇНЦІВ НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Перед окружним судом у Тернополі відбулася розправа проти 26 молодих українців, обвинувачених за проступок з уст. 163 к. к., поповнений у таких умовинах: Ніччю на перше листопаду 1937-го р. з нагоди 19-тих роковин проголошення незалежности України хтось поставив хрест і насипав могили в Борках Великих, в Красівці, в Ступках і в Дичкові коло Тернополя. Поліція рішила усунути хрести. Юрба ставила опір постерунковому Халупці, не дозволяючи усунути хреста й не повинуючись приказові розійтися. Суд засудив 15 обвинувачених на кару вязниці по 6 місяців з приверненням виконання кари на три роки, а 11 обвинувачених звільнив від вини й кари.

Критик.

Драматург: Ви знищили мою пєсу до тла й не лишили на мені навіть сухої нитки. Цеж жахливе! Ви, що не зумієте навіть одної кепської дії написати".

Критик: Маєте зовсім рацію. Я не вмію теж спекти волової печені, але краще вмію її оцінити, ніж сам віл.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(32)

В пітьмі ночі Улп з одного боку, а два білі хлопці з другого підкрадалися до Івонни. Перший на те, щоб її згладити зо світу, а два останні, щоб урятувати її від смерти. Улп не знав нічого про присутність хлопців, а хлопці не знали нічого про присутність Улпа. Та в той час рев голодного льва роздався знов по цілім лісі. „Втікаймо на дерево!" — закликав Дик.

Мала Івонна почула також рев льва і від того розбудилася. З умученна вона була на хвилю задрімала. В одній секунді станула перед нею жорстока дійсність, яка впродовж кількох останніх днів наповняла її серце жахом. Рев льва все наповняв її страхом. Але тепер, маючи перед собою не меньше жорстоких дикунів, вона не знала, кого більше лякатись.

Це правда, що дикуни трактували її з великою пошаною і досі не заподіяли їй найменшої кривди, крім тої, що тримали її цілий час під строгою опікою та не дали їй вирватись на волю. А вона так хотіла дістатися назад в обійми своїх родичів, в затишні рідного дому. Крім того вона не знала, що дикуни задумали з нею зробити. Через те вона їх дуже лякалась.

Кожної хвилини хтось із дикунів міг прийти до неї і задавити її. Хто зна, чи вони не канібали і не готовлять її тіла на якусь велику оказію? — думала собі бідненька Івонна. Ось серед тих гадок якась мохната рука сягнула до неї і схопила її за рамя. З переляку Івонна тільки зжахнулась і не здужала навіть крикнути. З переляку вона застигла.